

347.77/.78
K 20

Капінос М.М.
Леранович Е.Т.
Солощук М.М.

Розширюючи обрії інновацій

Інтелектуальна власність

підручник

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

М. М. Капінос, Е. Т. Лерантович, М. М. Солощук

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ

Підручник

для студентів вищих навчальних закладів

Затверджено
Вченою радою НТУ «ХПИ»,
протокол № 4 від 24.04.2015

Харків
«Друкарня Мадрид»
2016

УДК 347.77/.78(075.8)

ББК 67.404.3я73

К 20

Рецензенти:

О. П. Орлюк, д-р юрид. наук, проф., директор науково-дослідного інституту інтелектуальної власності Національної академії правових наук України;

П. М. Цибульов, д-р техн. наук, проф., зав. каф. інтелектуальної власності та права Національного університету «Одеська юридична академія»

Капінос М. М.

К 20

Інтелектуальна власність: підручник. М. М. Капінос, Е. Т. Лерантович, М. М. Солощук/ Харків: «Друкарня Мадрид», 2016. - 396 с.

ISBN 978-617-7294-89-3

Розглядаються: етапи становлення системи інтелектуальної власності, основні поняття права інтелектуальної власності, питання його правового захисту, розпорядження майновими правами інтелектуальної власності, економічні аспекти її комерціалізації, питання інформаційно-аналітичного забезпечення конкурентоспроможності продукції, а також управління інтелектуальною власністю.

Призначено для слухачів системи післядипломної освіти, аспірантів, науково-педагогічних працівників, науковців та фахівців усіх спеціальностей.

Рис. 67. Табл. 23.

УДК 347.77/.78(075.8)

ББК 67.404.3я73

ISBN 978-617-7294-89-3

© Капінос М. М., Лерантович Е. Т.,
Солощук М. М., 2016

Зміст

Вступ	7
Глава 1. Вступ до інтелектуальної власності	14
1.1. Поняття інтелектуальної власності.....	14
1.2. Становлення системи правової охорони інтелектуальної власності.....	18
1.2.1. Історія та еволюція промислової власності.....	18
1.2.2. Еволюція авторського права.....	25
1.3. Місце і роль інтелектуальної власності в економічному і соціальному розвитку держави.....	26
Глава 2. Система охорони інтелектуальної власності	32
2.1. Становлення і розвиток законодавства України в сфері інтелектуальної власності.....	32
2.2. Система законодавства України з інтелектуальної власності.....	33
2.3. Державна система правової охорони інтелектуальної власності.....	35
Глава 3. Поняття права інтелектуальної власності	43
3.1. Поняття власності.....	43
3.2. Суть права інтелектуальної власності.....	44
3.3. Співвідношення права інтелектуальної власності та права власності.....	47
3.4. Об'єкти, суб'єкти та підстави виникнення права інтелектуальної власності.....	50
3.5. Зміст права інтелектуальної власності.....	53
3.6. Використання об'єкта права інтелектуальної власності.....	55
3.7. Здійснення права інтелектуальної власності.....	56
3.8. Порухення права інтелектуальної власності.....	57
Глава 4. Авторське право і суміжні права	60
4.1. Авторське право.....	60
4.1.1. Об'єкти авторського права.....	61
4.1.2. Суб'єкти авторського права.....	64
4.1.3. Зміст авторського права.....	65

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ

4.1.4. Твори, що не є об'єктами авторського права.....	68
4.1.5. Використання твору.....	71
4.1.6. Особливості охорони та використання деяких об'єктів авторського права.....	73
4.2. Суміжні права.....	81
4.2.1. Об'єкти та суб'єкти суміжних прав.....	82
4.2.2. Виникнення суміжних прав.....	82
4.2.3. Особливості правової охорони суміжних прав	83
4.2.4. Вільне використання об'єктів суміжних прав.....	91
4.2.5. Управління майновими правами суб'єктів авторського права і суміжних прав.....	91
Глава 5. Право промислової власності.....	95
5.1. Винахід (корисна модель).....	95
5.2. Промисловий зразок.....	97
5.3. Право власності на винахід (корисну модель), промисловий зразок.....	102
5.4. Подання заявки.....	104
5.5. Патентування винаходу і промислового зразка в іноземних державах.....	113
Глава 6. Право інтелектуальної власності на засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг.....	117
6.1. Право інтелектуальної власності на торговельну марку.....	117
6.2. Процедура реєстрації торговельної марки в Україні.....	124
6.3. Визнання торговельної марки добре відомою в Україні.....	126
6.4. Реєстрація торговельної марки в іноземних державах.....	127
6.5. Комерційне найменування.....	127
6.6. Право інтелектуальної власності на зазначення походження товару.....	130
6.7. Процедура реєстрації зазначення походження товару.....	134
6.8. Реєстрація кваліфікованого зазначення походження товару в іноземних державах.....	139
Глава 7. Сучасні погляди на інститут права інтелектуальної власності.....	142
7.1. Право інтелектуальної власності на наукове відкриття	142

7.2. Право інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію.....	145
7.3. Право інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми.....	147
7.4. Право інтелектуальної власності на сорт рослин.....	151
7.5. Комерційна таємниця.....	159
Глава 8. Розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.....	167
8.1. Ліцензія на використання об'єкта права інтелектуальної власності.....	168
8.2. Ліцензійний договір.....	174
8.3. Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності.....	178
8.4. Договір про передавання виключних майнових прав інтелектуальної власності.....	179
8.5. Державна реєстрація договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.....	181
8.6. Договір комерційної концесії.....	182
Глава 9. Захист прав інтелектуальної власності.....	189
9.1. Види порушення прав інтелектуальної власності.....	189
9.2. Заходи щодо захисту прав.....	191
9.3. Захист прав інтелектуальної власності за законодавством України.....	192
9.4. Способи захисту прав на об'єкти промислової власності.....	205
9.4.1. Адміністративні заходи захисту прав інтелектуальної власності.....	206
9.4.2. Цивільно-правові засоби захисту права інтелектуальної власності.....	209
9.5. Карні заходи захисту.....	211
9.6. Технічні засоби захисту.....	213
Глава 10. Економічні аспекти комерціалізації інтелектуальної власності.....	216
10.1. Важливість інтелектуальної власності в сучасній економіці.....	216

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ

10.2. Форми комерціалізації інтелектуальної власності	220
10.3. Оцінка вартості об'єктів права інтелектуальної власності.....	228
10.3.1. Основні підходи до оцінки об'єктів права інтелектуальної власності.....	230
10.3.2. Організація оцінки інтелектуальної власності	236
10.4. Визначення ціни ліцензії.....	239
10.5. Об'єкти права інтелектуальної власності - нематеріальні активи підприємств.....	251
Глава 11. Інформаційно-аналітичне забезпечення конкурентоспроможності продукції.....	260
11.1. Конкурентоспроможність продукції.....	260
11.2. Конкурентна розвідка.....	263
11.3. Суть інформаційно-аналітичного забезпечення інновацій.....	268
11.4. Патентні дослідження.....	276
11.5. Структура та зміст патентної документації.....	280
11.6. Міжнародні класифікації об'єктів промислової власності.....	296
11.7. Державна система науково-технічної інформації України.....	300
Контрольні запитання.....	306
Рекомендована література.....	306
Глава 12. Інтелектуальна власність та корпоративна інноваційна політика.....	311
12.1. Корпоративна інноваційна політика.....	311
12.2. Інтелектуальна власність в управлінні компаніями.....	316
Предметний покажчик.....	331
Додатки.....	333
Додаток 1. Тестові завдання з дисципліни «Інтелектуальна власність.....	333
Додаток 2. Глосарій термінів з інтелектуальної власності.....	340
Додаток 3. Інновації що змінили світ.....	368